

Patriarhul Daniel: Hristos iartă, vindecă și ridică pe cel bolnav din cauza păcatului (Text integral)

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a predicat în Duminica a patra după Paști la Paraclisul istoric „Sf. M. Mc. Gheorghe” al Reședinței Patriarhale.

Părintele Patriarh Daniel a tâlcuit pericopa evanghelică a vindecării slăbănodului de la Vitezda, subliniind că Hristos iartă vindecă și ridică pe cel bolnav prin Biserica Sa.

„Biserica este noua Vitezdă, spațiul vindecării sau locul ridicării, prin harul vindecător și mântuitor al Sfintelor Taine: a Botezului, a Pocăinței, a Sfântului Maslu și a Sfintei Euharistii, deoarece Biserica este Trupul tainic al lui Hristos Cel Răstignit și Înviat, plin de harul Preasfintei Treimi”.

Text integral:

Hristos iartă, vindecă și ridică pe cel bolnav din cauza păcatului
Duminica a 4-a după Paști

(Vindecarea slăbănogului de la Vitezda) Ioan 5, 1-15

„În vremea aceea era o sărbătoare* a iudeilor și Iisus a urcat la Ierusalim. Iar în Ierusalim, lângă Poarta Oilor, era o scăldătoare, care se numea pe evreiește

Vitezda**, având cinci pridvoare. În acestea zăcea mulțime de bolnavi: orbi, șchiopi, uscați, așteptând mișcarea apei. Căci un înger al Domnului se cobora din când în când în scaldătoare și tulbura apa, și cine intra întâi după tulburarea apei, se făcea sănătos de orice boală era cuprins. Și era acolo un om care era bolnav de treizeci și opt de ani. Iisus, văzându-l pe acesta zăcând și, știind că este așa încă de multă vreme, i-a zis: Voiești să te faci sănătos? Bolnavul l-a răspuns: Doamne, nu am om ca să mă arunce în scaldătoare, când se tulbură apa; că, până când vin eu, altul se coboară înaintea mea. Iisus i-a zis: Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă! Și îndată omul s-a făcut sănătos, și-a luat patul și umbla. Dar în ziua aceea era sâmbătă. Deci ziceau iudeii către cel vindecat: Este zi de sâmbătă și nu este îngăduit să-ți iei patul. El le-a răspuns: Cel ce m-a făcut sănătos, Acela mi-a zis: Ia-ți patul tău și umblă. Ei l-au întrebat: Cine este omul care ți-a zis: Ia-ți patul tău și umblă? Iar cel vindecat nu știa cine este, căci Iisus se dăduse la o parte din mulțimea care era în acel loc. După aceasta, Iisus l-a aflat în templu și i-a zis: Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu ți se întâmple ceva mai rău. Atunci, omul a plecat și a spus iudeilor că Iisus este Cel Care l-a făcut sănătos”.

Învățăturile principale ale Evangheliei de azi:

Din iubire milostivă față de bolnavul neajutat de oameni, Domnul Iisus merge la scaldătoarea Vitezda, pentru a vindeca pe un om fiind singur și bolnav timp de 38 de ani.

Domnul Iisus îl vindecă pe acest om slăbănog sau paralizat în zi de sărbătoare, pentru a arăta că binele trebuie săvârșit în orice vreme.

Îndată după ce a fost vindecat, slăbănogul de la Vitezda a mers la templul din Ierusalim pentru a mulțumi lui Dumnezeu, cu evlavie și recunoștință.

Domnul Iisus este duhovnicul desăvârșit și doctorul desăvârșit, deoarece mai întâi îl vindecă pe omul bolnav și apoi, în mod discret, îi oferă un sfat bun pentru o viață nouă curată.

Perioada care urmează sărbătorii Învierii Domnului ne arată că în Iisus Hristos se află izvorul vieții și al sănătății, izvorul milostivirii și al iertării păcatelor, izvorul ridicării omului din moartea pricinuită de păcat și începutul pregustării vieții veșnice încă din lumea aceasta ca arună, prin întâlnirea și împărtășirea cu El, Cel ce este „Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14, 6). De aceea, potrivit Evangheliei Duminicii a 2-a după Paști, numită și Duminica Tomii, Hristos-Domnul vindecă pe ucenicul Său Toma de îndoială spunându-i: „Nu fi necredincios, ci credincios!” (Ioan 20, 27). Apoi Evanghelia Duminicii Mironosițelor ne arată că Hristos-Domnul vindecă pe femeile mironosițe de întristare și teamă, zicându-le: „Bucurați-vă, nu vă temeți!” (Matei 28, 9-10). Iar Evanghelia care se citește în Duminica a 4-a, a

Slăbănogului, ne arată că Iisus vindecă pe un om de paralizie, la scaldătoarea Vitezda din Ierusalim. Apoi vom auzi Evanghelia Duminicii a 5-a, a Samaritencei, care ne spune că Hristos-Domnul vindecă pe o femeie de nestatornicia ei în iubire, iar Evanghelia Duminicii a 6-a după Paști sau a Duminicii Orbului ne spune că Hristos vindecă pe un om orb din naștere.

Aceste vindecări săvârșite de Domnul Iisus Hristos ne arată puterea Lui dumnezeiască, dar și multa Lui iubire milostivă față de oameni, dorința Lui de a-i ridica pe oameni din păcat și din boală, de a-i vindeca sufletește și trupește, deoarece păcatul este o boală a sufletului care adesea atrage după sine și boli ale trupului (cf. 2 Regi 4, 4; 3 Regi 13, 4), deși aceasta nu este o regulă strictă. Mai precis, există oameni bolnavi care suferă nu ca urmare a păcatelor proprii, ci ca o consecință a degradării naturii sau ca urmare a unei pedagogii divine, după cum a spus Domnul Iisus Hristos despre orbul din naștere, care nu a păcătuit nici el, nici părinții lui, ci s-a născut orb, „pentru ca să se arate în el lucrarea lui Dumnezeu” (cf. Ioan 9, 3).

Domnul Iisus Hristos este Doctorul și Duhovnicul desăvârșit

În Evanghelia Duminicii Slăbănogului se arată totuși o legătură directă între păcat și boală, pe care Domnul Iisus Hristos o amintește celui vindecat de boală în mod foarte discret, ca duhovnic și doctor de suflete, întrucât Hristos-Domnul dorește să salveze, să ridice și să recupereze pe omul păcătos, fără să-l umilească. El nu îl ceartă, nici nu-l judecă pe bolnav înainte de vindecare, ci mai întâi îl ridică din boală, iar apoi, în templu, îl sfătuiește discret: „Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu ți se întâmple ceva mai rău” (Ioan 5, 14), adică te-ai făcut sănătos, pentru a trăi o viață nouă, curată. Domnul Iisus Hristos nu îi dă acest sfat în auzul tuturor, ci în taină, doar față către față cu păcătosul pe care l-a vindecat, păstrând astfel o legătură de confidențialitate între doctor și pacient, între duhovnic și penitent. Vedem aici modelul convorbirii duhovnicești dintre doctorul de suflete, care este duhovnicul, și penitentul sau omul care se pocăiește pentru păcatele lui, dorind să se vindece de păcat și de boală. Această putere vindecătoare, milostivă și smerită a Domnului Iisus Hristos este scoasă în evidență de către Biserică în perioada dintre sărbătoarea Învierii Domnului, adică a ridicării Sale din morți, și sărbătoarea Înălțării Sale la cer, pentru a ne arăta că Domnul Hristos înviază din morți ca să ne învieze și pe noi din moarte, mai întâi din moartea sufletească cauzată de păcat, iar apoi (la învierea de obște) să ne învieze și din stricăciunea fizică a trupului, ca să ne înalțe la viața cerească, eternă, cu sufletul și cu trupul înviat, în slava și iubirea Preasfintei Treimi. Așadar, toată perioada aceasta liturgică pascală este o pedagogie de luminare a sufletului și de

Înălțare a lui în pacea și bucuria Învierii lui Hristos.

Dumnezeu vine în ajutorul celui bolnav și singur

Evanghelia Duminicii Slăbănogului ne arată că Domnul Iisus Hristos merge la scaldătoarea Vitezda din proprie inițiativă și cu un scop precis, și anume pentru a vindeca un om bolnav care suferea de treizeci și opt de ani și aștepta milostivirea sau ajutorul lui Dumnezeu. Nu ni se spune în Evanghelie pentru care păcat al său suferea atât de mult acest om bolnav. În plus, la suferința fizică a acestui om paralizat se mai adaugă și singurătatea lui, deoarece niciunul dintre oamenii prezenți acolo nu-l ajuta. Slăbănogul sau paralizatul de la scaldătoarea Vitezda sau Betesda, care în limba ebraică a Vechiului Testament înseamnă „casa milei” sau „casa îndurării”, mărturisește el însuși că niciunul dintre oamenii prezenți nu-l ajută să intre primul în scaldătoare. Când Iisus îl întreabă: „Voiești să te faci sănătos?”, el îi răspunde: „Doamne, nu am om ca să mă arunce în scaldătoare, când se tulbură apa; că, până când vin eu, altul se coboară înaintea mea”, adică până ce ajunge el târându-se spre apă. Omul acesta bolnav nu era singur într-o pustie, ci era singur într-o mulțime de oameni! Slăbănogul de la Vitezda nu era izolat în casă, ci el se afla printre mulți bolnavi însoțiți de membri ai familiei lor sau de prieteni care, fiind sănătoși, îi ajutau pe cei bolnavi, dar fiecare dintre aceștia se ocupa doar de bolnavul pe care îl îngrijea, însă îndată ce se vindeca bolnavul lui, nu se mai interesa și de vreun alt bolnav. Treizeci și opt de ani de suferință, fără răzvrătire, treizeci și opt de ani de răbdare fără cârtire, treizeci și opt de ani de tăcere într-o smerenie, treizeci și opt de ani de suferință din cauza paraliziei și de singurătate din cauza nepăsării celor din jur au brăzdat viața acestui om paralizat! El aștepta mereu cu speranță tulburarea apei de către înger, ca fiind o nouă șansă de vindecare, dacă cineva l-ar ajuta să intre primul în apă. Într-o mulțime de oameni, el aștepta mereu un singur om mai milostiv, mai omenos sau mai uman, care să-l ajute să intre primul în scaldătoare spre a se vindeca. Erau și oameni sănătoși în jurul său, dar dispăruse din ei omenia sau iubirea milostivă (compasiunea). Deși oamenii care puteau să-l ajute pe cel paralizat erau mulți, mulțimea lor părea un pustiu spiritual, deoarece individualismul sau egoismul lor a făcut pustii sufletele lor, le-a golit de omenie.

Răbdarea desăvârșită, smerenia adâncă și speranța neîntreruptă aduc vindecare bolnavului

Spre acest om paralizat de 38 de ani și neajutat de nimeni a venit Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Care S-a făcut Om, pentru mântuirea sau vindecarea oamenilor de păcat și de moarte. Se pare că acest bolnav, care suferea îndelung, de 38 de ani, era mai în vârstă decât Domnul Iisus Hristos. Deci, el suferea de boală încă înainte

de nașterea lui Hristos ca Om și venirea Lui în lume. Întrucât acest bolnav aștepta îndelung întru răbdare desăvârșită și întru speranță neîntreruptă un om ca să-l ajute pentru a putea fi vindecat și el, Însuși Dumnezeu-Omul, Iisus Hristos, a venit ca să-l ajute. Domnul Iisus cunoștea bine îndelunga suferință a slăbănogului de la scaldătoarea Vitezda, dar și multa lui pocăință pentru păcate, multa lui răbdare fără răzvrătire și multa lui speranță fără descurajare. Când slăbănogul i-a spus lui Iisus: „Doamne, nu am om ca să mă arunce în scaldătoare” (Ioan 5, 7), el a exprimat, de fapt, mai mult o cerere, decât a dat o explicație. Probabil, el simțise că a venit lângă el omul care îl poate ajuta să intre în scaldătoare după tulburarea apei de către înger. Însă, îndată bolnavul va constata că omul de lângă el nu venise ca să-l ajute să intre în scaldătoare, ci chiar să-l vindece, imediat și discret, prin cuvânt, zicându-i: „Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă!” (Ioan 5, 8). Plin de credință[1], întărită prin suferință și pocăință, paralizatul de la scaldătoarea Vitezda s-a ridicat, a luat patul sau targa pe care zăcuse și a început să umble. Între timp, însă, Cel care i-a spus: „Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă!” a plecat, nu a mai rămas acolo unde săvârșise vindecarea slăbănogului, ca să nu fie recunoscut de cei prezenți la scaldătoarea Vitezda.

Binele trebuie săvârșit în orice timp, cu discreție și smerenie

Vindecarea slăbănogului de la scaldătoarea Vitezda a fost săvârșită de Iisus într-o zi de sâmbătă. Vindecarea minunată a adus bucurie multă celui eliberat de boală, dar i-a întristat pe cei ce îl invidiau pe Iisus tocmai pentru că El face minuni. Aceștia l-au mustrat pe omul vindecat, întrucât a fost vindecat în zi de sâmbătă, însă el, recunoscător față de cel ce l-a vindecat, i-a lămurit pe invidioși, zicând: „Cel ce m-a făcut sănătos, Acela mi-a zis: Ia-ți patul tău și umblă” (Ioan 5, 11). Ei l-au întrebat: „Cine este omul care ți-a zis: Ia-ți patul tău și umblă?” Dar slăbănogul nu știa să răspundă cine este omul care l-a vindecat.

Sfinții Părinți ai Bisericii, mai ales Sfântul Ioan Gură de Aur, spun că, de fapt, cei care invidiau pe Iisus nu erau deranjați atât de mult de faptul că un om paralizat a fost vindecat în zi de sâmbătă, cât de faptul că Iisus a săvârșit minunea vindecării și era iubit de popor. Invidia lor, ascunsă sub aparența respectării sâmbetei, a fost cauza reală a supărării lor[2].

Însă, vindecând pe acest slăbănog sâmbăta, Domnul Iisus Hristos ne învață că în orice timp trebuie să săvârșim binele, atât în zi de lucru, cât și în zi de sărbătoare[3]. Să arătăm oricând iubire milostivă și ajutorare celor suferinzi, bolnavi și singuri. De ce? Pentru că în orice timp când arătăm milostivire și bunătate față de cei care au nevoie de ajutorul nostru, noi preamărim pe Dumnezeu Cel Milostiv și Bun. Iubirea milostivă și smerită a oamenilor față de

semenii lor aflați în dificultate este semnul că iubirea milostivă a lui Dumnezeu pentru oameni lucrează tocmai prin oamenii care îi ajută pe cei aflați în dificultate.

Să fim recunoscători lui Dumnezeu pentru binefacerile primite

Evanghelia ne mai arată încă o virtute a acestui om paralizat care s-a pocăit prin suferință, și anume recunoștința sau mulțumirea adusă lui Dumnezeu, după ce a fost vindecat. El nu știa cum se numea omul care i-a zis: „Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă!”, dar a simțit că vindecarea lui s-a făcut cu puterea lui Dumnezeu care lucra prin acest om. De aceea, îndată după ce s-a vindecat și putea să umble, el a mers la templu să mulțumească lui Dumnezeu pentru vindecare, să-l arate recunoștință sau mulțumire, chiar dacă nu știa cine este omul prin care Dumnezeu l-a vindecat. Or, tocmai acolo, în templu, l-a întâlnit pe Cel ce l-a vindecat. Însă Acesta îi spune celui vindecat: „Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu ți se întâmple ceva mai rău” (Ioan 5, 14). Atunci omul paralizat care fusese vindecat a înțeles că Cel ce l-a vindecat era Iisus din Nazaret.

După ce a aflat cine l-a vindecat, el a ieșit din templu și a mărturisit în fața iudeilor că Iisus l-a vindecat. Se vede aici recunoștința lui față de Dumnezeu și curajul lui de a mărturisi puterea vindecătoare a lui Iisus în fața oamenilor. Cu alte cuvinte, acest om paralizat, după ce a fost vindecat, devine nu numai recunoscător față de Dumnezeu, în templu, ci și un mărturisitor al lui Iisus Hristos și al puterii Lui dumnezeiești vindecătoare printre oameni.

Scăldătoarea Vitezda era prefigurarea mântuirii prin lucrarea Bisericii

Sfinții Părinți ai Bisericii spun că îngerul care tulbura apa și aducea vindecare primului om care se arunca în scăldătoare era o prefigurare a harului Tainei Sfântului Botez; cu deosebirea, însă, că în Vechiul Testament harul era dăruit în arvună sau parțial, pe când, în Biserica lui Hristos, harul iertării și al vindecării de păcate și boli este dăruit în plinătate. Atunci se vindeca numai primul om care intra în scăldătoare, acum, prin lucrarea Sfântului Duh, se vindecă toți oamenii care se botează în scăldătoare sau în apa Botezului[4]. Cei ce se botează, se vindecă de boala păcatului strămoșesc (al neascultării lui Adam față de Dumnezeu) și de toate păcatele săvârșite de ei până atunci, precum și de boli trupesti, dacă cei botezați au credință puternică. Biserica este noua Vitezdă, spațiul vindecării sau locul ridicării, prin harul vindecător și mântuitor al Sfințelor Taine: a Botezului, a Pocăinței, a Sfântului Maslu și a Sfintei Euharistii, deoarece Biserica este Trupul tainic al lui Hristos Cel Răstignit și Înviat, plin de harul Preasfintei Treimi.

Evanghelia de azi ne arată că există uneori o legătură între păcat și boală, dar și o

posibilă pocăință prin suferință

Îndelunga suferință a omului paralizat s-a transformat în stare de pocăință, din care izvora smerită răbdare unită cu neîntreruptă speranță. Sfântul Ioan Gură de Aur, în cartea sa: Omilii la Evanghelia după Ioan, spune că acest om bolnav, adică paralizatul de la scăldătoarea Vitezda, ne învață multa răbdare fără cârtire; el nu se revoltă, adică nu se răzvrătește împotriva lui Dumnezeu, nu-și blestemă soarta pentru că suferă de mulți ani[5], ci suferă într-o răbdare smerită unită cu speranță constantă. Deși mulți oameni se aflau în jurul lui, și totuși nimeni nu l-a ajutat vreodată, el nu îi judecă pe ceilalți, nu-i blestemă, nu-i vorbește de rău pe cei care ar fi putut să-l ajute și nu l-au ajutat, ci suferă într-o speranță, răbdă și așteaptă vindecarea de la Dumnezeu, iar această răbdare a lui într-o smerenie și într-o speranță, fără să cârtească împotriva lui Dumnezeu și fără să judece pe cei din jur, a fost socotită lui de Dumnezeu ca virtute sau lumină a sufletului, adică suferința lui chinuitoare l-a condus la pocăință vindecătoare.

Suferința trupului poate schimba și însănătoși sufletul omului în relația lui cu Dumnezeu și cu semenii

De la acest slăbănog sau paralizat învățăm că putem transforma suferința adusă de boală în pocăință pentru păcate. Cunoșcând că în omul paralizat s-a făcut această transformare spirituală a suferinței în pocăință, Domnul Iisus Hristos s-a dus personal la scăldătoarea Vitezda ca să vindece pe acest om care nu mai era ajutat de nimeni dintre oameni. Iar după ce bolnavul a fost vindecat, vedem recunoștința lui față de Dumnezeu și față de omul Iisus Hristos. După ce a trecut prin multă suferință, el a arătat smerenie și speranță într-o răbdare. Nu toți oamenii au aceeași putere de a răbda sau de a suferi într-o smerenie, însă acest păcătos care s-a pocăit pentru păcate, prin suferință, a fost ales de Hristos-Domnul să ne arate că omul bolnav se poate folosi de o suferință a trupului pentru a dobândi o stare de sănătate a sufletului în relația lui cu Dumnezeu și cu semenii. Și chiar dacă omul bolnav nu dobândește imediat sau deloc vindecarea trupului, el poate dobândi vindecarea sufletului de boala păcatului, adică poate primi mântuirea și dobândi viața veșnică prin unirea lui cu Dumnezeu.

Să ne rugăm Domnului Hristos să ajute pe toți cei care suferă să transforme suferința bolii lor în speranță de vindecare și mântuire, prin întâlnirea lor cu Hristos Cel Înviat, Doctorul și Duhovnicul sufletelor și al trupurilor, spre slava Preasfintei Treimi și spre mântuirea oamenilor. Amin!

* După Botez, Domnul Iisus a fost de Paști la Ierusalim de patru ori (cf. Ioan 2, 13; 5, 1; 6, 4; 13, 1), iar în cazul de față a fost prezent la Ierusalim de sărbătoarea

Cincizecimii, spune Sf. Ioan Gură de Aur, Omilii la Evanghelia după Ioan, 36, 1, în col. PSB – serie nouă, vol. 15, Ed. Basilica, București, 2016, p. 333.

** Vitezda sau Betesda = „Casa milei”

[1] Sf. Ioan Gură de Aur, Omilii la Evanghelia după Ioan, 37, 2, p. 343-344: „Vezi credința paralticului! Căci, când a auzit: «Ia-ți patul tău și umblă!», nu a râs, nici nu a zis: «Ce înseamnă asta?» [...] ci, de îndată ce a auzit, s-a și ridicat”.

[2] Sf. Ioan Gură de Aur, Omilii la Evanghelia după Ioan, 37, 2, p. 344-345.

[3] Sfântul Ioan Gură de Aur spune că Iisus a vindecat pe slăbănog sâmbăta, „nu încălcând Legea, ci covârșind Legea”: în Omilii la Evanghelia după Ioan, 37, 2, p. 345. În acest sens, Sfântul Părinte Dumitru Stăniloae spune că Iisus „poruncește bolnavului să-și ia patul sâmbăta, pentru a arăta că El este mai presus de Lege”: în Sf. Chiril al Alexandriei, Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan, EIBMO, București, 2000, p. 242, nota 426.

[4] Sfântul Ioan Gură de Aur, Omilii la Evanghelia după Ioan, 36, 2-3, p. 334-336. În același sens se exprimă și Sfântul Ambrozie în cartea Despre Misterii 4.22-23 și în cartea Despre Duhul Sfânt 1.7.88, cf. Joel C. Elovsky (ed.) Ancient Christian Commentary on Scripture. New Testament, vol. IVa, John 1-10, InterVarsity Press, Downers Grove, IL, 2007, p. 179.

[5] Cf. Sfântul Ioan Gură de Aur, Omilii la Evanghelia după Ioan, 37, 1, p. 341: slăbănogul „nu a rostit nicio hulă (...) Nu și-a blestemat zilele”.

Foto credit: Arhiva Basilica.ro

basilica.ro